

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 616/2016-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. augusta 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Svrčekom, Advokátska kancelária, Dončova 1443/5, Ružomberok, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Ntro 1/2016 a jeho uznesením z 2. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský

súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Ntro 1/2016 a jeho uznesením z 2. marca 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 10. mája 2016.

Sťažnosť podal samotný sťažovateľ bez zastúpenia advokátom. Ďalšími podaniami doručenými ústavnému súdu 17. mája 2016, 2. júna 2016, 14. júna 2016 a 18. júla 2016, ktoré rovnako podal sťažovateľ sám, sťažnosť doplnil. Napokon bola sťažnosť doplnená podaním právneho zástupcu sťažovateľa doručeným ústavnému súdu 21. júla 2016. Toto podanie je zároveň aj replikou na vyjadrenie krajského súdu.

Zo sťažnosti a z jej doplnení vyplýva, že uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 33 Nt 9/2015-108 z 1. decembra 2015 bola povolená obnova konania v trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi okresným súdom pod sp. zn. 41 T 90/2010, a to v časti výroku o treste. Návrh na povolenie obnovy konania v časti výroku o vine bol zamietnutý. Zároveň okresný súd týmto uznesením rozhodol aj o vzatí sťažovateľa do väzby s tým, že väzba začne plynúť okamihom právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania vo výroku o treste. Proti tomuto uzneseniu podali sťažnosť sťažovateľ aj prokurátor.

Okresný súd, ktorý rozhodoval o návrhu na povolenie obnovy konania, podľa sťažovateľa pochybil v tom, že o väzbe rozhodol podľa ešte neúčinného právneho predpisu.

Podľa § 403 Trestného poriadku v znení účinnom v čase vyhlásenia uznesenia (1. decembra 2015) ak obvinený vykonáva trest odňatia slobody uložený mu v pôvodnom rozsudku, rozhodne súd po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia, ktorým spolu s povolením obnovy konania zrušil výrok o tomto treste, bez odkladu o väzbe.

Zákonom č. 397/2015 Z. z., ktorým sa na účely Trestného zákona ustanovuje zoznam látok s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bolo ustanovenie § 403 Trestného poriadku zmenené takto: „Ak obvinený vykonáva trest odňatia slobody uložený mu v pôvodnom rozsudku, súd zároveň s rozhodnutím o povolení obnovy konania podľa § 400 ods. 1 rozhodne o väzbe (vzatí do

väzby alebo nevzatí do väzby, a to aj pri nahradení väzby). Uznesenie o väzbe je vykonateľné právoplatnosťou rozhodnutia o povolení obnovy konania. Ak súd prvého stupňa rozhodol o nevzatí obvineného do väzby, lehota väzby začína plynúť od obmedzenia osobnej slobody pri výkone rozhodnutia nadriadeného súdu o vzatí do väzby. Ak súd prvého stupňa nerozhodol podľa § 400 ods. 1 a o povolení obnovy konania rozhodol nadriadený súd podľa § 194 ods. 1 písm. a), jeho rozhodnutie o väzbe sa považuje za rozhodnutie odvolacieho súdu.“ Uvedené novelizované znenie § 403 Trestného poriadku nadobudlo účinnosť 1. januára 2016. Novelizované bolo zároveň aj prechodné ustanovenie § 567l, ktoré bolo označené ako odsek 1 a doplnené o odsek 2 v znení: „Ak súd rozhodol, hoci aj neprávoplatne, o povolení obnovy konania podľa § 400 ods. 1 pred 1. januárom 2016, o väzbe sa rozhodne podľa § 403 v znení účinnom do 31. decembra 2015.“

Okresný súd konajúci o návrhu na povolenie obnovy konania teda rozhodol podľa nového, už platného, avšak ešte neúčinného právneho predpisu. Táto otázka by mala byť posudzovaná v rámci sťažností prokurátora a sťažovateľa podaných proti uzneseniu okresného súdu č. k. 33 Nt 9/2015-108 z 1. decembra 2015 o povolení obnovy konania, teda v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 10 Tos 3/2016. Sťažovateľ však namieta, že k dôvodom uvalenia väzby nebol okresným súdom vôbec vypočutý, čím bolo porušené jeho právo vyjadriť sa k dôvodom väzby. Na preukázanie tohto tvrdenia sťažovateľ navrhuje, aby si ústavný súd vyžiadal zápisnicu z verejného zasadnutia okresného súdu sp. zn. 33 Nt 9/2015 z 1. decembra 2015.

Aj keď to nie je predmetom tohto konania, sťažovateľ poukazuje na to, že zmena ustanovenia § 403 Trestného poriadku vedie k tomu, že dôvody väzby sa majú skúmať v čase, ktorý môže výrazne predchádzať času reálneho začatia jej výkonu, ako to je aj v tomto prípade. Správne by sa dôvody väzby mali vždy skúmať až v čase, keď má reálne začať výkon väzby, aby bolo možné ustáliť, či za daných okolností skutočne existujú. Medzi vypočutím sťažovateľa k dôvodom väzby, ku ktorému v tomto prípade ani nedošlo, a rozhodnutím krajského súdu o podanej sťažnosti môže uplynúť veľmi dlhá doba, počas ktorej sa skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o väzbe môžu výrazne zmeniť, čo však krajský súd nemusí vedieť, lebo sťažovateľa už vypočúvať nebude.

Sťažovateľ ďalej namieta, že keďže okresný súd rozhodol o jeho vzatí do väzby v súvislosti s povolením obnovy konania a keďže podal proti tomuto verdiktu sťažnosť, očakával, že ďalšie konanie o jeho väzbe bude urýchlené vzhľadom na povinnosť súdov preskúmať dôvodnosť väzby, resp. jej ďalšieho trvania prednostne a urýchlene. Vzhľadom na to, že sa tak nestalo (uznesenie nebolo vyhotovené v zákonnej lehote a spis nebol bez meškania predložený krajskému súdu), sťažovateľ podal pre prieťahy na okresnom súde sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 10 Ntro 1/2016 z 2. marca 2016, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 11. marca 2016, bola sťažnosť podľa § 55 ods. 5 písm. a) Trestného poriadku zamietnutá. Krajský súd v tomto uznesení uviedol, že z hľadiska ustanovenia § 172 ods. 3 v spojení s § 180 Trestného poriadku na písomné vyhotovenie uznesenia v tejto veci sa nevzťahuje lehota ustanovená na písomné vyhotovenie uznesenia vo väzobnej veci, keďže sťažovateľ je vo výkone trestu odňatia slobody.

Sťažovateľ je toho názoru, že s uvedeným názorom krajského súdu nemožno súhlasiť. Je tej mienky, že za väzobnú vec treba považovať každú vec, v ktorej súd rozhoduje o väzbe, teda keď skúma, či sú dané dôvody väzby. O väzbe aj rozhodne a poučí oprávnenú osobu o práve podať sťažnosť proti rozhodnutiu o väzbe. V danom prípade okresný súd vzal sťažovateľa do väzby. Musel teda dôvody väzby skúmať (hoci k nim sťažovateľa nevypočul), a teda rozhodoval o väzobnej veci. Následne sťažovateľa poučil o práve podať sťažnosť aj proti výroku o vzatí do väzby a sťažovateľ toto právo v zákonnej lehote využil. Pokiaľ okresný súd pochybil, a tým vznikol spor týkajúci sa toho, či ide o väzobnú vec, sťažovateľ je presvedčený o tom, že nemožno túto spornú otázku vykladať v jeho neprospech.

Podľa názoru sťažovateľa ak išlo o väzobnú vec, platia všetky ustanovenia Trestného poriadku vzťahujúce sa na väzbu vrátane povinnosti súdu vyhotoviť uznesenie do 10 pracovných dní od jeho vyhlásenia, ako aj povinnosti konať vo väzobnej veci prednostne a urýchlene (§ 2 ods. 6 Trestného poriadku). Vzhľadom na čas vyhotovenia uznesenia

okresného súdu a na moment predloženia spisu krajskému súdu je zrejmé, že sa tak nestalo. Obmedzenie osobnej slobody tak trvá dlhší čas ako by mohlo trvať, čím bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy.

Sťažovateľ ďalej namieta, že o sťažnosti pre nečinnosť podľa § 55 Trestného poriadku rozhodoval nezákonný senát, keďže v ňom rozhodovali sudcovia JUDr. Vladimír Monok a JUDr. Eva Rešatková, ktorí boli vylúčení z rozhodovania o sťažnostiach proti uzneseniu okresného súdu č. k. 33 Nt 9/2015-108, lebo rozhodovali na odvolacom súde vo veci samej v základnom konaní. Vzhľadom na túto skutočnosť mali byť podľa názoru sťažovateľa vylúčení aj z rozhodovania o sťažnosti proti nečinnosti podľa § 55 Trestného poriadku.

Podľa argumentácie sťažovateľa v dôsledku nezákonného zloženia senátu, keďže vo veci súvisiacej s konaním o povolenie obnovy konania rozhodovali vylúčení sudcovia, ktorých nestrannosť je spochybnená, bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na závažnosť zásahu do jeho práv sťažovateľ požaduje aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 5 000 €.

Sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 10Ntro 1/2016-22 zo dňa 2.3.2016 bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa článku 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo sťažovateľa nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 10Ntro 1/2016 to dňa 2.3.2016 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva právo na primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €.

Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania výške 303,16 €.

Z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu sp. zn. Spr 10048/2016 z 23. júna 2016 doručeného ústavnému súdu 29. júna 2016 vyplýva, že požiadavka prednostného, urýchleného a bezodkladného rozhodovania o väzbe je odzrkadlením potreby urýchleného odstránenia stavu právnej neistoty stíhanej, ale až do právoplatného rozhodnutia nevinnej osoby obmedzovanej na osobnej slobode, čo ale nie je prípad sťažovateľa. Stav právnej neistoty na strane sťažovateľa bol odstránený jeho právoplatným odsúdením, teda rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 T 90/2010 zo 16. februára 2012 v spojení s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 5 To 8/2012 z 5. júna 2012. Stav neistoty by mohol opätovne nastať až právoplatným povolením obnovy konania, k čomu ale v tejto veci dosiaľ nedošlo, keďže uznesenie okresného súdu sp. zn. 33 Nt 9/2015 z 1. decembra 2015 o povolení obnovy konania čo do výroku o treste dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť. Znamená to, že sťažovateľ doteraz vykonáva právoplatne uložený trest odňatia slobody vo výmere 18 rokov, pričom otázka jeho väzobného stíhania bude aktuálna až po prípadnom právoplatnom zrušení tohto trestu v dôsledku prípadne právoplatne povolenej obnovy konania. Na tomto závere nemení ani skutočnosť, že okresný súd do neprávoplatného uznesenia o povolení obnovy konania pojal aj výrok o väzbe, pretože aj okresný súd podmienil počiatok plynutia väzby právoplatnosťou povolenia obnovy konania. Sťažovateľ teda momentálne vykonáva právoplatne uložený trest, nie je stíhaný väzobne, teda ani jeho vec nie je väzobná, a preto sa na ňu požiadavka prednostného, urýchleného a bezodkladného rozhodovania nevzťahuje. Z tohto pohľadu je sťažnosť zjavne neopodstatnená. Vo vzťahu k samotnému rozhodovaniu vo veci sp. zn. 10 Tos 3/2016 je z pohľadu predsedníčky krajského súdu potrebné ešte podotknúť, že základný spis, ktorého sa obnova týka, je pomerne obsiahly (má okolo 2 000 strán) a rozhodnuté nateraz nebolo okrem iného aj preto, že predsedníčka senátu v dôsledku utrpeného úrazu nemohla vykonávať pracovnú činnosť v dobe od 22. marca do 5. mája 2016.

V ďalšom videl sťažovateľ porušenie svojich práv aj v tom, že vo veci sp. zn. 10 Ntro 1/02016 rozhodovali v senáte aj sudcovia JUDr. Vladimír Monok ako predseda

senátu a JUDr. Eva Rešatková ako členka senátu, hoci vo veci sp. zn. 10 Tos 3/2016 boli títo sudcovia z vykonávania úkonov trestného konania vylúčení. Predmetom veci vedenej pod sp. zn. 10 Ntro 1/3016 bolo rozhodnutie o sťažnosti podanej sťažovateľom proti nečinnosti okresného súdu vo veci sp. zn. 33 Nt 9/2015, kým predmetom veci vedenej pod sp. zn. 10 Tos 3/2016 je rozhodnúť o sťažnosti podanej sťažovateľom v merite veci, teda proti rozhodnutiu o povolení obnovy konania. Práve rozdielnosť predmetu rozhodovania v oboch trestných veciach mala za následok rozdielne zloženie senátu. Podľa § 397 ods. 2 Trestného poriadku o návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím súdu, rozhoduje iný samosudca alebo iný senát súdu, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni. Vzhľadom na účel citovaného ustanovenia, ktorým je zabezpečenie čo najobjektívnejšieho posúdenia existencie dôvodov opodstatňujúcich povolenie obnovy konania, a tým vylúčenie toho, aby ich existenciu posudzoval ten istý sudca, ktorý rozhodol aj v základnom konaní, povolenie obnovy ktorého sa navrhuje, je nutné toto ustanovenie analogicky vzťahovať aj na konanie o opravnom prostriedku v konaní o povolenie obnovy. Toto pravidlo je premietnuté aj do pravidiel prerozdeľovania vecí a zastupovania rozvrhu práce krajského súdu na rok 2016 (ďalej len „rozvrh práce“), a to pod písmenom d). Za použitia technických prostriedkov a programových prostriedkov bola vec rozhodnutia o sťažnostiach podaných proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 33 Nt 9/2015 z 1. decembra 2015 pridelená do senátu „10Tos“, ktorého predsedom bol JUDr. Vladimír Monok a členmi JUDr. Eva Rešatková a JUDr. Eva Pirkovská. S poukazom na ustanovenie § 397 ods. 2 Trestného poriadku [rovnako aj na písmeno d) rozvrhu práce], keďže v pôvodnom odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 6 To 8/2012 rozhodovali v senáte krajského súdu aj JUDr. Monok a JUDr. Rešatková, títo boli zo zákona vylúčení z rozhodovania o povolení obnovy konania (teda z konania sp. zn. 10 Tos 3/2016), preto bola vec pridelená do senátu „1Tos“, ktorého predsedníčkou je JUDr. Eva Pirkovská, a postupom uvedeným v písmene b) bodu 3.1 rozvrhu práce boli určení ďalší dvaja členovia senátu, a to JUDr. Martina Zeleňáková a JUDr. Peter Farkaš. Vo veci sp. zn. 10 Ntro 1/2016 však krajský súd nerozhodoval v merite veci, nerozhodoval teda o povolení obnovy konania, ale „len“ o nečinnosti okresného súdu, a preto v tomto prípade dôvod na postup podľa § 397 ods. 2 Trestného poriadku a písmena d) rozvrhu práce nebol daný.

Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 15. júla 2016 doručenej ústavnému súdu 21. júla 2016, ktorou reagoval na vyjadrenie predsedníčky krajského súdu, vyplýva, že podľa jeho názoru o sťažnosti pre nečinnosť podľa § 55 Trestného poriadku rozhodoval senát v nezákonnom zložení. S názorom predsedníčky krajského súdu, ktorá vo svojom vyjadrení z 23. júna 2016 uvádza, že v tomto konaní sa nerozhodovalo o merite veci (o povolení obnovy konania), ale len o nečinnosti súdu, a že preto členovia neboli z rozhodovania vylúčení, nemožno súhlasiť. Zmyslom ustanovenia o tom, že o návrhu na povolenie obnovy konania rozhoduje iný sudca či senát ako v prípade základného konania, je, aby o aplikácii mimoriadneho opravného prostriedku voči právoplatnému rozhodnutiu nerozhodoval ten, o koho rozhodnutie ide. Túto zásadu treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že žiadneho konania súvisiaceho s obnovou konania by sa nemali zúčastniť tí sudcovia či prísediaci, ktorí rozhodovali v pôvodnom konaní, lebo iba tak bude dodržaná zásada nestrannosti súdu, teda aby konajúci sudca či prísediaci nemal žiadnu možnosť akýmkoľvek spôsobom zasiahnuť do výsledku konania o mimoriadnom opravnom prostriedku.

II.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 10 Ntro 1/2016-22 z 2. marca 2016 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť pre nečinnosť podaná sťažovateľom vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 33 Nt 9/2015. Podľa konštatovania krajského súdu sťažovateľ namietal, že hoci bol v konaní o návrhu na obnovu konania uznesením okresného súdu z 1. decembra 2015 vzatý do väzby, uznesenie nebolo písomne vyhotovené v lehote 10 pracovných dní v zmysle § 172 ods. 3 Trestného poriadku, pričom uznesenie okresného súdu prevzal až 22. januára 2016. Ďalej namietal, že jeho sťažnosť nebola v súlade s ustanovením § 190 ods. 3 Trestného poriadku predložená nadriadenému súdu bez meškania. Na podanej sťažnosti sťažovateľ zotrval aj potom, ako ho okresný súd informoval, že predmetná vec nie je väzobnou vecou, keďže sťažovateľ je stále vo výkone trestu odňatia slobody a nie vo väzbe, a že uznesenie bolo písomne vyhotovené v zákonnej lehote 30 pracovných dní s tým, že vec bude predložená krajskému súdu potom, čo jeho obhajca odôvodní sťažnosť podanú proti uzneseniu. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol, že

uznesením z 1. decembra 2015 bola povolená obnova konania a zároveň sa rozhodlo o vzatí sťažovateľa do väzby. Poukázal na to, že toto uznesenie bolo vyexpedované 15. januára 2016, teda v zákonnej lehote 30 pracovných dní. Podľa názoru krajského súdu je rozhodujúce, že vzhľadom na sťažnosti podané proti uzneseniu o povolení obnovy konania sťažovateľ nie je v súčasnosti vo väzbe, ale vo výkone trestu odňatia slobody. Znamená to, že z hľadiska ustanovenia § 172 ods. 3 Trestného poriadku nejde o väzobnú vec. Tento záver sa vzťahuje tak na lehotu vypracovania a vyexpedovania písomného vyhotovenia uznesenia, ako aj na lehotu, v ktorej mala byť vec predložená na sťažnostné konanie nadriadenému súdu. Skrátené lehoty vzťahujúce sa na väzobné veci v tomto prípade neprichádzali preto do úvahy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľ považuje za porušenie čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy jednak to, že uznesenie o jeho vzatí do väzby, ktoré tvorí súčasť uznesenia okresného súdu o povolení obnovy konania, nebolo písomne vyhotovené najneskôr do 10 pracovných dní od jeho vyhlásenia v zmysle § 172 ods. 3 v spojení s § 180 Trestného poriadku, ale tiež to, že spis nebol

predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnostiach podaných proti uzneseniu o povolení obnovy konania obsahujúcemu aj výrok o vzatí sťažovateľa do väzby bez meškania v zmysle § 190 ods. 3 Trestného poriadku. Keďže podľa názoru sťažovateľa ide o väzobnú vec, okresný súd bol povinný uvedené zákonné lehoty dodržať, čo sa však nestalo.

Podľa krajského súdu sa ako rozhodujúce javí, že sťažovateľ vo väzbe nie je, pretože je naďalej vo výkone trestu, ktorý mu bol právoplatne uložený, keďže výrok uznesenia okresného súdu o povolení obnovy konania sa dosiaľ nestal vzhľadom na podané sťažnosti (najmä prokurátora) právoplatným.

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia krajského súdu je dostatočná a presvedčivá. Žiadne známky arbitrárnosti, ale ani zjavnej neodôvodnenosti nejaví. Skutočnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor, sama osebe bez ďalšieho nezakladá porušenie čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy.

Aj z pohľadu ústavného súdu je podstatné, že sťažovateľ dosiaľ de iure nie je vo výkone väzby, hoci inak by už aj neprávoplatné uznesenie o vzatí do väzby výkon väzby zakladalo. V danom prípade však vykonateľnosť tohto výroku okresný súd odložil do momentu, keď ním povolená obnova konania nadobudne právoplatnosť. Za takéhoto stavu (popri už uvedenom procesnoprávnom hľadisku) ani z materiálneho hľadiska neprichádza do úvahy aplikácia skrátených lehôt na vypracovanie a expedovanie rozhodnutia o vzatí do väzby a na predloženie spisu sťažnostnému súdu na rozhodnutie o riadnych opravných prostriedkoch, pretože v danom prípade nie je v „hre“ obmedzenie osobnej slobody niekoho, na koho sa hľadí ako na nevinného v rámci prezumpcie neviny. Navyše daná situácia vznikla (ako na to poukazuje aj sťažovateľ) podľa všetkého nesprávnym postupom okresného súdu, ktorý na vec aplikoval ustanovenie § 403 Trestného poriadku nie v znení účinnom v čase jeho rozhodovania (1. decembra 2015), ale v znení účinnom od 1. januára 2016.

Napokon ústavný súd k tejto časti dodáva, že sťažovateľom navrhnuté dokazovanie (aby si ústavný súd vyžiadal z okresného súdu zápisnicu z verejného zasadnutia konaného 1. decembra 2015 na preukázanie skutočnosti, že pred rozhodnutím o jeho vzatí do väzby nebol v takýchto súvislostiach vôbec vypočutý) sa javí ako nepotrebné v tomto konaní. Uvedená námietka je totiž relevantná v konaní o sťažnosti podanej sťažovateľom proti vzatiu do väzby, nie však v konaní o jeho sťažnosti proti nečinnosti okresného súdu.

Ďalej sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu a na zákonného sudcu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy tým, že senát krajského súdu rozhodujúci o jeho sťažnosti na nečinnosť okresného súdu podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku nebol zložený v súlade so zákonom a rozvrhom práce. Ak totiž bolo potrebné z rozhodovania o riadnom opravnom prostriedku vo veci obnovy konania vylúčiť tých sudcov krajského súdu, ktorí v minulosti rozhodovali v základnom konaní o vine a treste, potom extenzívnym výkladom bolo potrebné vylúčiť týchto sudcov aj z rozhodovania o sťažnosti proti nečinnosti, keďže táto úzko súvisí s rozhodovaním o povolení obnovy konania.

Podľa názoru krajského súdu rozhodovanie o sťažnosti proti nečinnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku nie je rozhodovaním o obnove konania, a preto treba senát krajského súdu považovať za správne zložený.

Z pohľadu ústavného súdu možno aj v tomto prípade konštatovať, že úvahy krajského súdu sa nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené.

Za podstatné treba považovať, že pri rozhodovaní o sťažnosti proti nečinnosti okresného súdu v konaní o povolenie obnovy krajský súd nemá prakticky možnosť ovplyvniť rozhodovanie okresného súdu, ale ani toho senátu krajského súdu, ktorý bude o povolení obnovy konania rozhodovať v druhom stupni o tom, či obnova konania má alebo nemá byť povolená. Práve uvedené hľadisko (ako na to správne poukazuje krajský súd) treba považovať za zákonné ratio zákazu, aby v konaní o obnove rozhodovali tí istí sudcovia ako v základnom konaní.

Túto časť sťažnosti možno považovať za zjavne neopodstatnenú aj z iného pohľadu.

Rozhodovanie o väzbe (vrátane prietáhov pri rozhodovaní o väzbe) je ratione materiae súčasťou čl. 5 dohovoru. Aspekty väzby majúce hmotnoprávnu povahu sú v prípade rozhodovania o vzatí do väzby súčasťou čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a procesnoprávne aspekty rozhodovania o väzbe (vrátane posudzovania rýchlosti konania o väzbe) sú súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru (za mnohé ďalšie Knebl proti Českej republike, Altinok proti Turecku, Gál proti Slovenskej republike, Osváthová proti Slovenskej republike, II. ÚS 386/2016).

Súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o väzbe (vrátane prietáhov pri rozhodovaní o väzbe) musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 dohovoru, resp. čl. 46 a nasl. ústavy. So zreteľom na to, že čl. 6 dohovoru, a teda ani čl. 46 a nasl. ústavy sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, tieto garancie sú v prípade rozhodovania o väzbe súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 108/08, II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013).

Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že na rozhodovanie o väzbe (vrátane prietáhov pri rozhodovaní o väzbe) spravidla nemožno aplikovať sťažovateľom označený čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy.

Ako podstatné sa javí, že podľa názoru a tvrdenia sťažovateľa došlo k prietahom v rámci rozhodovania o jeho vzatí do väzby, a to jednak oneskoreným vypracovaním a expedovaním písomného vyhotovenia uznesenia, jedným z výrokov ktorého bol vzatý do väzby, ako aj oneskoreným predložením spisu okresného súdu krajskému súdu na rozhodnutie o riadnom opravnom prostriedku. V rámci rozhodovania krajského súdu o prietahoch bol podľa názoru sťažovateľa senát krajského súdu nesprávne zložený, keďže v ňom zasadali dvaja sudcovia, ktorí mali byť z rozhodovania zo zákona vylúčení, lebo sa predtým zúčastnili rozhodovania v základnom konaní o vine a treste.

Možno urobiť záver, že k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy na základe tvrdení sťažovateľa už na prvý pohľad vôbec nemohlo dôjsť.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. augusta 2016